

ע"פ 30/15 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

ע"פ 30/15 - ב'

לפני: כבוד השופטת ע' ברון

המבקש: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשה לעיכוב ביצוע רכיב הפיצויים בגזר דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת ב-תפ"ח 13-06-19670, שניתן ביום 20.11.2014 על ידי כבוד סגן הנשיא ת' כתילי, וכבוד השופטים א' קולה ו-ד' צרפתי

בשם המבקש: עו"ד ארנון איתן

החלטה

לפניי בקשה לעיכוב ביצוע רכיב תשלום הפיצויים שהושתו על המבקש, בגדרי גזר הדין שניתן נגדו בעקבות הרשעתו בביצוע עבירות מין בשני קטינים.

הרקע לבקשה

1. ביום 24.6.2013 הוגש נגד המבקש כתב אישום מתוקן לבית המשפט המחוזי בנצרת (תפ"ח 13-06-19670, כבוד סגן הנשיא ת' כתילי, וכבוד השופטים א' קולה ו-ד' צרפתי). כתב האישום כלל שלושה אישומים ובו יוחסו למבקש עבירות מין רבות וחמורות נגד שלושה קטינים, שאותם ואת משפחותיהם הכיר בהיותם חלק מאותה קהילה דתית בבית-שאן שאלה השתייך. המעשים בשני האישומים הראשונים יוחסו למבקש כנגד שני אחים - ד' ו-פ', בהתאמה; והמעשים שתוארו באישום השלישי הופנו כנגד ש'.
ביום 27.7.2014 הורשע המבקש בגין המעשים שיוחסו לו באישום הראשון ובאישום השלישי, וזוכה מחמת הספק באישום השני. במסגרת ההרשעה הוחלט על מחיקת החלופה של "היעדר הסכמה חופשית" שצוינה בכתב האישום המתוקן, ועל כן שונו סעיפי העבירות בהתאם. בסופו של יום הורשע המבקש בעבירה של מעשה סדום (מקרים רבים) לפי סעיף 347(ב) בנסיבות סעיף 345(א)(3) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין או החוק); עבירה של ניסיון למעשה סדום לפי סעיף 347(ב) לחוק בנסיבות סעיף 345(א)(3) יחד עם סעיף 25 לחוק; שתי עבירות של מעשים מגונים (מקרים רבים) לפי סעיף 348(א) לחוק; שתי עבירות של נהיגה ברכב ללא רשות בעליו לפי סעיף 36ב(ג) סיפא לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א-1961; ושתי עבירות של הסתייעות ברכב לביצוע עבירת מין לפי סעיף 44 לפקודת התעבורה.
- ביום 20.11.2014 גזר בית המשפט קמא את דינו של המבקש. בית המשפט עמד על חומרתן של העבירות כעבירות מין נגד קטינים אשר בוצעו על ידי מכר, תוך שנקבע כי "תאווה בשרים ולצידה העדר גבולות מוסריים, הן שהביאו את הנאשם [המבקש-ע'ב'] לבצע את העבירות". בהינתן האמור, הושתו על המבקש 9 שנות מאסר בפועל שיימנו החל מיום מעצרו 29.5.2013; 3 שנות מאסר על תנאי למשך 3 שנים, והתנאי הוא שלא יעבור כל עבירת מין מסוג פשע שיורשע בגינה; פיצויים בסך ₪ 80,000 ל-ד' (המתלון באישום הראשון), ו-20,000 ₪ ל-ש' (המתלון באישום השלישי), אשר ישולמו בתוך 180 ימים מיום מתן גזר הדין; וכן פסילה מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה למשך 4 שנים החל מיום שחרורו.
2. ביום 1.1.2015 הגיש המבקש ערעור אשר כוון הן נגד הכרעת הדין הן נגד גזר הדין. ביום 16.4.2015 הוגשו נימוקי הערעור, בהם נטען כי יש לבטל את ההרשעה לנוכח הסתירות המרובות בעדויות המתלוננים; וכי לכל הפחות ההכוונה וההשפעה של השופטים על עדויות אלה, בצירוף פגיעה מהותית בזכויות המבקש שהתבטאה בהוצאתו מאולם בית המשפט, מעלה ספק סביר ביחס לאשמתו. לחלופין טען המבקש, כי העונש שהוטל עליו מופלג בחומרתו, ואינו מתחשב במקרים בעלי נסיבות דומות. יוער כי גם המדינה הגישה ערעור על גזר הדין (ע"פ 73/15), ושני הערעורים קבועים לדין בפני הרכב ליום 14.12.2015.
3. ביום 18.5.2015 הגיש המבקש את הבקשה שלפני לעיכוב ביצוע רכיב הפיצויים שבגזר הדין עד להכרעה בערעור. נימוקו העיקרי של המבקש נסב על חוסר יכולתו הכלכלית לשלם את הפיצויים. לשיטתו, המדובר בחיוב כספי בשיעור משמעותי, ולנוכח היותו במאסר, אימו או אחיו יאלצו לשאת בתשלום ובכך יעמדו בפני עול כלכלי כבד. לעניין זה טען המבקש כי אימו היא אישה חולה כבת 70, אשר מזה מספר שנים אינה עובדת ומקבלת פנסיה וקצבת נכות בשיעורים נמוכים מאד; וכן כי אחיו הוא רווק כבן 40 המתגורר עימה, ושכרו מחנות הצילום שבבעלותו הוא נמוך. עוד נטען כי אם הערעור יתקבל לאחר שישולמו הפיצויים, ייגרם למשפחתו נזק בלתי הפיך והם עלולים למצוא עצמם בחובות גבוהים לרשויות.
4. להשלמת התמונה יצוין, שבבקשה טוען המבקש כי לאחר מתן גזר הדין, ביום 23.11.2014, קיבל הודעה שלפיה עליו

לשלם 80,000 ₪ עד ליום 20.5.2015. המבקש אינו מתייחס בבקשה למועד התשלום של חלקו השני של רכיב הפיצויים, קרי: 20,000 ₪. ואולם מאחר שבגזר הדין נקבע כי על המבקש לשלם את רכיב הפיצויים בכללותו תוך 180 ימים, ומשלא ציין המבקש מועד אחר או כי חלק זה שולם על ידו, נראה כי יום 20.5.2015 הינו המועד האחרון לתשלום רכיב הפיצויים כולו.

דין והכרעה

5. בהתאם לסעיף 77 לחוק העונשין, ניתן לחייב אדם שהורשע בפלילים בתשלום פיצויים לקורבן העבירה, בשל הנזק או הסבל שנגרמו לו. חרף היותה של הוראה זו בגדרי חוק העונשין ועל אף שהחייב נעשה כחלק מגזר דין במשפט הפלילי, בית משפט זה שב וקבע כי החיוב דנן נושא מאפיינים אזרחיים מובהקים (1281/06 בורשטיין נ' מדינת ישראל, פסקה 19 (16.4.2008); ע"פ 8745/08 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 30 (30.11.2011)).

לנוכח האמור, בבקשה לעיכוב ביצוע רכיב הפיצויים שנפסקו בגזר דין פלילי, כבענייננו, אין חובה לקיים דין במעמד הצדדים. זאת, על אף הכללים הקבועים בסעיפים 126 ו-208 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, המורים כי נדרשת נוכחות הנאשם בדיון בהליך פלילי - הן בערכאה הדיונית והן בערכאת הערעור (ע"פ 1630/15 גיליון נ' מדינת ישראל, פסקה 2 (19.4.2015); ע"פ 3190/13 זאדה נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (4.6.2013) (להלן: עניין זאדה)).

כמו כן, בדומה לעיכוב ביצוע פסק דין כספי בהליך אזרחי, שומה על בקשה לעיכוב ביצוע רכיב פיצויים בגזר דין להתבסס על שני שיקולים מצטברים: כי סיכויי הערעור טובים הם וכי מאזן הנוחות נוטה לטובת עיכוב הביצוע. כידוע, שני התנאים מקיימים ביניהם יחס של "מקבילית כוחות", ולשם עיכוב ביצוע רכיב פיצוי כספי מוטל על המבקש להראות כי אם יזכה בערעורו לא יוכל לגבות את כספו בחזרה (עניין זאדה, פסקה 10). ככלל אין בהגשת ערעור כדי להביא לעיכוב ביצוע פסק דין מקום שמדובר בחיוב כספי; ועל כן בהיעדר נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת, בית המשפט אינו מורה על עיכוב ביצועו של חיוב כזה (ע"פ 7957/08 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (23.9.2008)).

6. בענייננו, לאחר עיון בבקשה ובצדפותיה מצאתי כי דינה להידחות. גזר הדין ניתן ביום 20.11.2014 ובמסגרתו חויב המבקש בפיצויים בסך 100,000 ₪ לקורבנות העבירה תוך 180 ימים. כאמור בפסקה 4 לעיל, המועד האחרון לתשלום הפיצויים הוא 20.5.2015. ואולם חרף העובדה כי הערעור הוגש עוד ביום 1.1.2015 ונימוקי הערעור ביום 16.4.2015, הבקשה שלפניי הוגשה אך ביום 18.5.2015 - דהיינו יומיים בלבד לפני תום 180 הימים לתשלום, ואף לא ניתן לכך כל הסבר. בנסיבות אלה, הבקשה לוקה בשיהוי כבד, וכבר משום כך אין להיעתר לה (עניין זאדה, פסקה 11; השוו גם: ע"פ 10209/03 שפיר נ' מדינת ישראל, פסקה 3 (26.11.2003)).

יתר על כן, לנוכח מאפייניה האזרחיים של בקשה לעיכוב ביצוע רכיב פיצויים בגזר דין פלילי, ובהתאם לסעיף 78 לחוק העונשין הקובע כי חיוב בפיצוי כספי לפי סעיף 77 לחוק הינו "כפסק דין של אותו בית משפט שניתן בתובענה אזרחית" - בבקשה כגון עמוד 3

דא יש לצרף את המתלונן שלזכותו נפסק הפיצוי. במקרה דנא המבקש לא צירף כמשיבים את קורבנות העבירות ד' ו-ש', שלזכותם נפסקו הפיצויים. על כן, כפי שנקבע בעבר, אף טעם זה מצדיק את דחיית הבקשה (ע"פ 8823/13 אלהוזייל נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (7.1.2014); ע"פ 8452/06 יונדב נ' מדינת ישראל (19.11.2006); ע"פ 10221/06 ג'ורן נ' מדינת ישראל (11.6.2007)).

7. למעלה מן הצורך אוסיף כי גם לגופם של דברים דין הבקשה להידחות. אף מבלי להידרש לסיכויי הערעור, שיקולי מאזן הנוחות מטים את הכף לדחיית הבקשה. כאמור, המבקש סומך את הבקשה על חוסר יכולתו הכלכלית לשאת בתשלום, ועל כי משום היותו במאסר תשלום הפיצויים יוטל על אימו ואחיו, שגם הם לא יוכלו לשאת בנטל. דא עקא, המבקש לא תמך את בקשתו בתשתית עובדתית להוכחת היעדר יכולת כלכלית לשאת בתשלום הפיצויים; ויצוין שבכל מקרה לא נטען וממילא לא הוכח כי לא יהא באפשרותו לגבות בחזרה את הכספים אם יזכה בערעור. האסמכתאות היחידות שצירף המבקש נוגעות לשיעור קצבת הנכות שמקבלת אימו מהמוסד לביטוח לאומי ולמצבה הרפואי. לא די בכך כדי להצדיק את קבלת הבקשה.

8. בטרם סיום יצוין, כי אין באמור כדי למנוע את פניית המבקש למרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, אשר בסמכותו לפרוס או לדחות תשלום חוב ככל שימצא כי קיים צידוק לכך לאחר בחינת יכולותיו של המבקש (ע"פ 4200/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה יג (21.8.2013)).

9. סוף דבר, הבקשה נדחית. בנסיבות העניין, משלא התקיים דיון בבקשה ולא נתבקשה תגובה, אין צו להוצאות.

ניתנה היום, א' בסיון התשע"ה (19.5.2015).

ש ו פ ט ת